

“Tercihli Olmayan Menşe Kuralları” ne anlama gelir?

Malın ithalatçısı ve ihracatçısı olan iki ülke arasında bir tercihli ticaret anlaşması yoksa, eşyanın menşei, ülkelerin ulusal mevzuatında yer alan menşe kuralları esas alınarak belirlenir. Buna “eşyanın tercihli olmayan menşei” denir. Türkiye’de eşyanın tercihli olmayan menşeinin belirlenmesinde geçerli olan menşe kuralları gümrük mevzuatı ile belirlenir. Buna göre, kara suları dahil olmak üzere tümüyle Türkiye’de elde edilen veya üretilen eşya Türk menşelidir. Üretimde birden fazla ülke menşeli girdiler kullanıldıysa, Türkiye’de yeni bir ürün elde edilmiş olması veya üretimin önemli bir aşamasının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin o ülkede yapılmış olması halinde nihai ürün Türk menşei kazanmış sayılır. Gümrük mevzuatına göre, üretimi birden fazla ülkede gerçekleştirilen eşyada menşe tespiti yapılırken, öncelikle eşya tekstil ürünü veya tekstil ürünü dışında kalan ürünler olarak bir ayırma tabii tutulur. Daha sonra gümrük mevzuatında belirlenen menşe kurallarına bakılır.

Tercihli olmayan menşe kuralları, ülkelerin dış ticaret politikasının omurgasını oluşturan ticaret politikası önlemlerinin gereğince ve etkin bir şekilde uygulanabilmesini sağlarlar. Tercihsiz menşe kuralları ayrıca, ülkelerin dış ticaretlerinde farklı gümrük tarifesi ya da tarife dışı önlemler uygulaması sebebiyle ticaretin normal akışının yön değiştirmesini önlemek açısından da önem taşırlar. Gerek Türkiye’ye yapılan ithalatta gerekse Türkiye’den yapılan ihracatta ticaret politikası önlemlerinin uygulanması ve vergi hesaplanması gümrük idarelerine ibraz edilen menşe şahadetnamelerine göre yapılır. Tercihli olmayan menşe kuralları, ülkelerin dış ticaretlerini kontrol etmek amacıyla koydukları kuralların ve aldıkları tedbirlerin takip edilmesini sağlayan temel enstrüman olmakla birlikte, ithal eşyasının herhangi bir tercihli vergi uygulamasından yararlanmasını sağlamaz. İthalattan alınacak gümrük vergilerinin hesaplanmasında ve ticaret politikası önlemlerinin uygulanmasında menşe kavramının nasıl belirleyici olduğu konusunda daha detaylı bilgi almak için bu rehberin “İthalat” ve “Vergilendirme” bölümünde verilen bilgileri inceleyebilirsiniz.

Not: Bu sayfada yer alan metinler, görseller ve videolar, yalnızca bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, gümrük ve dış ticaret mevzuatı hükümleri yerine geçmez. Bu sayfada yer alan bilgilerle ilgili yasal düzenleme; 4458 sayılı Gümrük Kanununda yer almaktadır.